

**STANDARDELE DE RESPONSABILITATE PROFESIONALĂ ȘI
DECLARAȚIA PRIVIND OBLIGAȚIILE ȘI DREPTURILE
ESENȚIALE ALE PROCURORILOR**

ADOPTAT DE

ASOCIAȚIA INTERNAȚIONALĂ A PROCURORILOR

LA DOUĂZECI ȘI TREI APRILIE 1999

Subiect	Pagină
1. Introducere	2
2. Preambul.....	3
3. Informații	8

Articol	Pagină
1. Conduita profesională	4
2. Independență	4
3. Imparțialitate.....	5
4. Rolul în urmărirea penală	5
5. Cooperare	7
6. Consolidarea activității.....	7

Introducere

Asociația Internațională a Procurorilor a fost înființată în iunie 1995 la sediul Organizației Națiunilor Unite din Viena și a fost inaugurată oficial în septembrie 1996 în cadrul primei sale adunări generale, la Budapesta. În anul următor, la Ottawa, Adunarea Generală a aprobat Obiectivele Asociației, care sunt în prezent consacrate în articolul 1.3 din Constituția Asociației. Unul dintre cele mai importante dintre aceste obiective este:

„[...] promovarea și consolidarea acelor standarde și principii care sunt general recunoscute la nivel internațional ca fiind necesare pentru urmărirea penală adecvată și independentă a infracțiunilor”.

În sprijinul acestui obiectiv special, un comitet al Asociației, prezidat de dna. Retha Meintjes din Africa de Sud, a început să lucreze pentru a elabora un set de standarde pentru procurori. Un prim proiect a fost distribuit tuturor membrilor în iulie 1998, iar versiunea finală a fost aprobată de Comitetul executiv la reuniunea sa de primăvară de la Amsterdam din aprilie 1999.

Standardele de responsabilitate profesională și Declarația privind îndatoririle și drepturile esențiale ale procurorilor ale Asociației Internaționale a Procurorilor reprezintă o declarație care va servi drept punct de referință internațional pentru conduita procurorilor și a serviciilor de urmărire penală. Intenționăm ca aceasta să nu fie doar o declarație îndrăznească, ci mai degrabă un document de lucru care să fie utilizat de organele de urmărire penală pentru a-și dezvolta și consolida propriile standarde. O mare parte din eforturile viitoare ale Asociației vor fi direcționate către promovarea standardelor și utilizarea acestora de către procurorii activi din întreaga lume.

Preambul

Întrucât obiectivele Asociației Internaționale a Procurorilor sunt stabilite la articolul 1 alineatul (3) din statutul său și includ promovarea urmăririi penale echitabile, eficace, imparțiale și eficiente a infracțiunilor și promovarea unor standarde și principii înalte în administrarea justiției penale;

Întrucât Organizația Națiunilor Unite, în cadrul celui de-al optulea Congres privind prevenirea criminalității și tratamentul infractorilor, desfășurat la Havana, Cuba, în 1990, a adoptat liniile directoare privind rolul procurorilor;

Întrucât comunitatea națiunilor a declarat drepturile și libertățile tuturor persoanelor în Declarația Universală a Drepturilor Omului a Organizației Națiunilor Unite și în pactele, convențiile și alte instrumente internaționale ulterioare;

Întrucât publicul trebuie să aibă încredere în integritatea sistemului de justiție penală;

Întrucât toți procurorii joacă un rol crucial în administrarea justiției penale;

Întrucât gradul de implicare, dacă este cazul, al procurorilor în faza de investigare variază de la o jurisdicție la alta;

Întrucât exercitarea puterii discreționare a procurorului este o responsabilitate gravă și serioasă; și

Întrucât un astfel de exercițiu ar trebui să fie cât mai deschis posibil, compatibil cu drepturile personale, sensibil la necesitatea de a nu revictimiza victimele și ar trebui să se desfășoare într-un mod obiectiv și imparțial;

Prin urmare, Asociația Internațională a Procurorilor adoptă prezentul document ca declarație privind standardele de conduită profesională pentru toți procurorii și îndatoririle și drepturile lor esențiale.

ARTICOLUL 1

Conduita profesională

Procurorii trebuie:

- 1.1 să păstreze în orice moment onoarea și demnitatea profesiei lor;
- 1.2 să se comporte întotdeauna cu profesionalism, în conformitate cu legea și cu normele și etica profesiei lor
- 1.3 să exercite în orice moment cele mai înalte standarde de integritate și atenție
- 1.4 să se mențină bine informați și la curent cu evoluțiile juridice relevante
- 1.5 să se străduiască să fie, și să fie percepuți ca fiind, consecvenți, independenți și imparțiali
- 1.6 să protejeze întotdeauna dreptul unei persoane acuzate la un proces echitabil și, în special, să se asigure că probele favorabile acuzatului sunt divulgate în conformitate cu legea sau cu cerințele unui proces echitabil
- 1.7 să servească și să protejeze întotdeauna interesul public; și
- 1.8 să respecte, să protejeze și să susțină conceptul universal al demnității umane și al drepturilor omului.

ARTICOLUL 2

Independența

2.1 Utilizarea puterii discreționare a procurorilor, atunci când este permisă într-o anumită jurisdicție, ar trebui să fie exercitată în mod independent și să fie lipsită de interferențe politice.

2.2 În cazul în care autoritățile altele decât cele de urmărire penală au dreptul de a da instrucțiuni generale sau specifice procurorilor, astfel de instrucțiuni ar trebui să fie

- transparente;
- coerente cu autoritatea legală;
- supuse unor orientări stabilite pentru a proteja realitatea și percepția independenței procurorilor.

2.3 Orice drept al autorităților fără atribuții de urmărire penală de a îndruma inițierea de proceduri sau de a opri procedurile inițiate în mod legal ar trebui exercitat în mod similar.

ARTICOLUL 3

Imparțialitatea

Procurorii își îndeplinesc atribuțiile fără teamă, favoruri sau prejudecăți. În special, aceștia trebuie:

- 3.1 să își îndeplinească funcțiile cu imparțialitate;
- 3.2 să nu fie afectați de interese individuale sau secționale și de presiunile publicului sau ale mass-media și să aibă în vedere numai interesul public
- 3.3 să acționeze cu obiectivitate;
- 3.4 să țină seama de toate circumstanțele relevante, indiferent dacă acestea sunt în avantajul sau dezavantajul suspectului
- 3.5 să încerce, în conformitate cu legislația locală sau cu cerințele unui proces echitabil, să se asigure că sunt efectuate toate anchetele necesare și rezonabile și că rezultatul acestora este dezvăluit, indiferent dacă acesta indică vinovăția sau nevinovăția suspectului; și
- 3.6 să caute întotdeauna adevărul și să ajute instanța să ajungă la adevăr și să facă dreptate între comunitate, victimă și acuzat, în conformitate cu legea și cu principiul echității.

ARTICOLUL 4

Rolul în urmărirea penală

4.1 Procurorii își îndeplinesc atribuțiile în mod echitabil, consecvent și rapid.

4.2 Procurorii îndeplinesc un rol activ în cadrul procedurilor penale după cum urmează

- a) atunci când sunt autorizați prin lege sau prin practică să participe la investigarea infracțiunilor sau să exercite autoritate asupra organelor de poliție sau a altor investigatori, ei vor face acest lucru în mod obiectiv, imparțial și profesionist;
- b) atunci când supraveghează investigarea infracțiunilor, ei trebuie să se asigure că serviciile de investigare respectă preceptele legale și drepturile fundamentale ale omului;
- c) atunci când oferă consiliere, vor avea grijă să rămână imparțiali și obiectivi;
- d) în cadrul instituirii procedurilor penale, vor proceda numai atunci când un caz este bine fundamentat pe baza unor probe considerate în mod rezonabil ca fiind fiabile și admisibile și nu vor continua urmărirea penală în absența unor astfel de probe;
- e) pe tot parcursul procedurii, cazul va fi urmărit cu fermitate, dar în mod echitabil; și nu dincolo de ceea ce indică dovezile; și
- f) atunci când, în conformitate cu legislația și practicile locale, aceștia exercită o funcție de supraveghere în ceea ce privește punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești sau îndeplinesc alte funcții care nu țin de urmărirea penală, aceștia vor acționa întotdeauna în interesul public.

4.3 În plus, procurorii trebuie

- a) să păstreze confidențialitatea profesională;
- b) în conformitate cu legislația locală și cu cerințele unui proces echitabil, să ia în considerare opiniile, interesele legitime și eventualele preocupări ale victimelor și ale martorilor, atunci când interesele lor personale sunt sau ar putea fi afectate, și încearcă să se asigure că victimele și martorii sunt informați cu privire la drepturile lor; în mod similar, încearcă să se asigure că orice parte vătămată este informată cu privire la dreptul de a recurge la o autoritate/instanță superioară, atunci când acest lucru este posibil;
- c) să protejeze drepturile acuzatului în cooperare cu instanța și cu alte

organisme relevante;

d) să divulge acuzatului informațiile relevante, favorabile sau nefavorabile, cât mai curând posibil, în conformitate cu legea sau cu cerințele unui proces echitabil;

e) să examineze probele propuse pentru a stabili dacă acestea au fost obținute în mod legal sau constituțional;

f) să refuze utilizarea probelor despre care se crede în mod rezonabil că au fost obținute prin recurgerea la metode ilegale care constituie o încălcare gravă a drepturilor omului ale suspectului și, în special, la metode care constituie tortură sau tratamente crude;

g) să încerce să se asigure că se iau măsuri adecvate împotriva celor responsabili de utilizarea unor astfel de metode; și

h) în conformitate cu legislația locală și cu cerințele unui proces echitabil, să ia în considerare în mod corespunzător renunțarea la urmărirea penală, încetarea condiționată sau necondiționată a procedurilor sau disjungerea cauzelor penale, și în special a celor care implică inculpați tineri, din cadrul sistemului de justiție formal, cu respectarea deplină a drepturilor suspectilor și ale victimelor, atunci când o astfel de acțiune este adecvată.

ARTICOLUL 5

Cooperarea

Pentru a asigura echitatea și eficacitatea urmăririi penale, procurorii trebuie

5.1 să coopereze cu organele de poliție, instanțele, profesioniștii din domeniul juridic, avocații apărării sau din oficiu, precum și cu alte agenții guvernamentale, la nivel național sau internațional; și

5.2 să acorde asistență parchetelor și colegilor din alte jurisdicții, în conformitate cu legea și într-un spirit de cooperare reciprocă.

ARTICOLUL 6

Consolidarea activității

Pentru a se asigura că procurorii sunt capabili să își îndeplinească responsabilitățile profesionale în mod independent și în conformitate cu aceste standarde, procurorii

trebuie să fie protejați împotriva acțiunilor arbitrare ale guvernelor. În general, aceștia ar trebui să aibă dreptul:

6.1 să își exercite funcțiile profesionale fără intimidări, obstacole, hărțuiri, intervenții abuzive sau expuneri nejustificate la răspundere civilă, penală sau de altă natură;

6.2 împreună cu familiile lor, să fie protejați fizic de către autorități atunci când siguranța lor personală este amenințată ca urmare a exercitării corespunzătoare a atribuțiilor profesionale;

6.3 la condiții rezonabile de serviciu și la o remunerație adecvată, proporțională cu rolul crucial pe care îl îndeplinesc și la a nu li se diminua în mod arbitrar salariile sau alte beneficii;

6.4 la un mandat rezonabil și reglementat, la pensie și la vârsta de pensionare, sub rezerva condițiilor de angajare sau de promovare, după caz;

6.5 la recrutare și promovare bazate pe factori obiectivi și, în special, pe calificări profesionale, capacitate, integritate, performanță și experiență, și decise în conformitate cu proceduri corecte și imparțiale;

6.6 la audieri rapide și echitabile, pe baza legii sau a reglementărilor legale, în cazul în care măsurile disciplinare sunt necesare ca urmare a plângerilor care invocă o acțiune depășind standardele profesionale adecvate;

6.7 la evaluări și decizii obiective în cadrul audierilor disciplinare;

6.8 la constituirea și aderarea la asociații profesionale sau alte organizații care să le reprezinte interesele, să le promoveze formarea profesională și să le protejeze statutul; și

6.9 la scutirea de la îndeplinirea unui ordin ilegal sau a unui ordin care este contrar standardelor sau eticii profesionale.

Informații

Informații privind Asociația, oficialii săi, reuniunile, conferințele și alte activități planificate pot fi obținute de la Biroul IAP al Secretarului General al IAP:

Adresa: Str: Hartogstraat 13, 2514 EP Haga, Țările de Jos

Tel: +31 70 363 0345 / Fax: +31 70 363 0367

E-mail: sg@iap-association.org.

Site web: www.iap-association.org.